

122

3

उचय

Aditya Rhada ya Stotram

उनादित्यहृदयस्तोत्रम्

भानुव्यासपुराणाचार्यविरचितम्

स्तुत्यप्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्यनेकरू
 पाणिनभूतिमरणादपि ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्वप्र
 यत्नेन सूर्यमाराधयेत्स ॥ आदित्यहृदयं
 नित्यं जाप्यं नष्टपुण्यं ॥ १५ ॥ ॐ अस्मि श्री
 आदित्यहृदयस्तोत्रं ॥ अस्मि श्री कृष्णकृषिः
 श्रीसूर्यनारायणो देवता ॥ अनुष्टुपूठदः हरि
 तहयरणं दिवाकरं घृणिरिति बीजं ॥ ॐ नमो न
 गवते जितवैश्वानरजातवेदसे नमः ॥ इति शक्तिः
 ॐ नमो नगवते आदित्यायेति कीलकं ॥ मम फ

आ.
३

लप्राप्त्यर्थे जपे विनियोगः॥ उंक्रां हृदयाया नमः
उंक्रो शिरसे वाद॥ उंक्रं शिखायै वषट्॥ उंक्रैक
वचाय ऊं॥ उंक्रौ नेत्रत्रयाय वौषट्॥ उंक्रः अस्त्रा
यफट्॥ उं॥ **अथ ध्यानं॥** उं नास्व इन्द्रां ह मोक्षी॥
स्फुरदे धारु चारं जितश्चारु लेखा॥ स्वास्वान्
घोद्विभंते जाकर कमलयुजो नासुराग्निः प्रजा
निः॥ विश्वाकाशा वकाशं गृहपरिः॥ शिखरे ना
तिपूर्वा वलेयो॥ नीलं ना नीर्विदंतुं स न वतु न
वता पातु सूर्यः प्रभूर्वः॥ १६॥ **अथ अंगन्यासः॥**

हृस्म
३

उञ्जकं तु मुद्गि विन्यस्पललादेतुरविन्यसेत्
विन्यसेन्नेत्रयोः सूर्यकर्णयोश्च दिवाकरं ७
नासिकायां न्यसेद्भानुमुखे वै नास्करं न्यसेत् ॥
पर्जन्यमोक्षयोश्चैव तीक्ष्णजिह्वातरे न्यसेत्
१८ ॥ मुखगारे तसं कंठे स्कंधयोस्तिष्ठते जसां वा
को मुखप्रणं चैव मित्रं वैष्टतो न्यसेत् ॥ १९ ॥ वरुणं
दक्षणे दक्षे त्वष्टारं वामतः करे ॥ दस्तावुष्मकरः
पातु हृदयं पातु नानुमान् ॥ २० ॥ उदरे तु यमं विद्य
दादित्यं नान्निमंडले ॥ कद्रां तु विन्यसेच्च संरुद्र

श्री.
४

पूर्वोस्तुविन्यसेत्॥२१॥ जान्वोस्तुगोपतिं न्यस्पस
वितारंतु जंघयोः॥ पादयोश्च विवस्वतं गुल्फयो
श्च प्रजाकरं॥२२॥ बाह्वतस्तु तमोर्ध्वं सं न गमभ्यं
तरे न्यसेत्॥ सर्वंगेषु सहस्रांश्च दिग्बिदिस्तु ज
यं न्यसेत्॥२३॥ एष आदित्यविन्यासो देवानाम
पि दुर्लभः॥ इमं नक्त्या न्यसेत्पार्थसयातिपरमां
गतिं॥२४॥ कामक्रोधहतात्पापानमुच्यते नात्र स
शयः॥ सर्पादपि नयं नैव संश्रामेषु पथिष्वपि॥२५॥
रिपुसंघहकालेषु तथा चौरसमागमे॥ त्रिसंध्यं ज

हस
४

पतो न्यासं महापातकनाशनं ॥ २६ ॥ विस्फोटकस
मुत्पन्नं स्त्रीव्रज्वरसमुद्भवं ॥ शिरोरोगं नेत्ररोगं सर्व
आधिविनाशनं ॥ २७ ॥ कुष्ठमाधिस्तथा द्दुरोगा
श्च विविधास्तथा ॥ जपतस्तत्पुनश्च पतितकृपाश्च
पुनर्दुर्जुन ॥ २८ ॥ आदित्यमंत्रसंयुक्तमादित्यप
रमेश्वरं ॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्माग्निवमादित्यम
र्चयेत् ॥ २९ ॥ यदादित्यमयं तेजो मम तेजस्तदुर्जु
न ॥ त्रिसंध्यं मर्चयेत्सूर्यं स्मरेद्भक्त्या तु यो नरः ॥ ३० ॥
न स पश्यति दारिद्र्यं जन्म जन्मानि चार्जुन ॥ एतत्त

आ.

५

कथितं पार्थ आदित्यहृदयं मया ॥ ३१ ॥ यत्पुत्रा
मुच्यते पापैः सूर्यलोकं स गच्छति ॥ आदित्यः स
विता सूर्यः स्वर्गः सुधागन्तस्तिमान् ॥ ३२ ॥ सुवर्णसु
दिको नानुः सुरितो विश्वतापनः ॥ दिरण्मगन्तः
स्त्रिशिराः पवनो नास्करविः ॥ ३३ ॥ मार्तण्डो गोप
तिः श्रीमान् कृतज्ञश्च प्रतापवान् ॥ तमिश्रदा न
गोदं सोनासप्तश्वतमो नुदः ॥ ३४ ॥ शुद्धो विरोचनः
केशी सदृशश्चर्मदाप्रभुः ॥ विवस्वान् सूर्यपणो
मृत्युर्मिहिरो जामदग्निजित् ॥ ३५ ॥ धर्मरश्मिः पतं

कुश

५

जश्च शरणो मित्रदा तपः॥ दुर्विज्ञेयगतः शूरसे
जोरा त्रिर्मदा तपाः॥ ३५॥ शं नुश्चित्रांगदः सोमो ह
व्यकव्यप्रदायकः॥ ३६॥ श्रुमानुत्तमो देवो रुग्ण
जुः साम एव च॥ ३७॥ हरिदश्वः कर्मसाक्षी सप्त
सप्तिर्मरीचिमान्॥ ३८॥ अग्निगर्जो दिने पुत्रः शं नु
स्तिमिरनाशनः॥ ३९॥ शृणा विश्वं नरो मित्रः सुव
र्णः सुप्रदीपकः॥ ४०॥ आतापी मंडलीत न्वीतपनो
विश्वनापनः॥ ४१॥ कृतविश्वो महान्ते जा सर्वरत्न
मयो हवः॥ ४२॥ अक्षरश्चाक्षरश्चैव प्रजाकर दिवा

आ
६

करौ ॥४०॥ चंद्रश्चंद्रांगदः सोमो हव्यकव्यफलप्र
दः ॥ अंगारको गदोगस्यो रक्तांगश्चांगवर्धनः ॥४१॥
बुधो बुधासनो बुद्धिर्बुधात्मा बुद्धिवर्धनः ॥ वृह
जानुर्वृहजा सो वृहदधामा वृहदस्पतिः ॥४२॥ शुक्ल
स्त्वशुक्लरेतास्त्वशुक्लांगः शुक्लनृषणः ॥ शनि
मान् शनिरूपस्त्वशनैर्गच्छति सर्वदा ॥४३॥ अना
दि रादि रादित्यस्ते जो राशिर्महात्तपाः ॥ अनादिना
दिरूपस्त्वमादित्योदिकपतिर्यमः ॥४४॥ नानुमा
न नानुरूपस्त्वस्वनानुनो नदी सिमान् ॥ धूमकेतु

हस
६

महाकेतुः सर्वकेतुरनुत्तमः ॥ ४५ ॥ नमः पूर्वयमि
रये पश्चिमाय नमो नमः ॥ नमो त्राय गिरये दक्षि
णाय नमो नमः ॥ ४६ ॥ नमो नमः सदृसां शोह्यादि
त्याय नमो नमः ॥ नमः पद्मप्रबोधाय नमस्तदाद
शात्मने ॥ ४७ ॥ नमो विश्वप्रबोधाय नमो न्राजि
ष्पुजिष्मवे ॥ ज्योतिषे च नमस्तुभ्यं ज्ञानाकार्य नमो
नमः ॥ ४८ ॥ प्रदीप्ताय प्रगल्भाय युगांताय नमो नमः
नमस्तद्गोतृपतये एशिवीपतये नमः ॥ ४९ ॥ नमो का
रवषट्कारसर्वयज्ञनमो नमः ॥ ऋग्वेदाय यजुर्वेद

ॐ

७

सामवेदो ह्यथर्वणः ॥ ५० ॥ नमो ह्यहं कवणायिना
स्कराय नमो नमः ॥ जयाय जय न जय हरिदृष्ट्या
यते नमः ॥ ५१ ॥ दिव्याय दिव्यरूपाय ग्रहाणां पत
ये नमः ॥ नमस्ते शुचये नित्यं सर्वा कुरु कुलात्म
ने ॥ ५२ ॥ नमो वै कल्पनाशाय नमस्ते दिव्यचक्षुषे
त्वं ज्योतिस्त्वं द्युतिर्व्रतात्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ ५३ ॥
त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा घायुरग्निस्त्वमेव च ॥ योज
नाना सहस्रे दे दे शते दे च योजने ॥ ५४ ॥ एकेन नि
मिषार्धेन क्रममाणं नमोस्तुते ॥ अग्रतश्च नमस्तु

कृष्ण

७

संयुतश्च सदानमः ॥ ५५ ॥ पार्श्वतश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते स
र्वसर्वगः ॥ अरुणो माघमासे तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा ॥ ५६ ॥
चैत्रमासितु वेदांगो नानुर्वै शाखतापनः ॥ ज्येष्ठे मासित
पेदिंद्र-आषाढे तपते रविः ॥ ५७ ॥ गजस्तिश्रावणे मासि य
मो नाद्रपदे तथा ॥ इषे हिरण्यपरे ताचकार्तिके च दिवा क
रः ॥ ५८ ॥ मार्गशीर्षे तपे मित्रः पौषे विष्णुः सनातनः ॥ इत्ये
ते द्वादशादित्या कात्रपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ ५९ ॥ इयं रूपा
महात्मानस्तपते विश्वरूपिणः ॥ एकधा द्वादशाधैव
शतधा च सदस्रधा ॥ ६० ॥ तपते विश्वरूपेण सहरंति

श्री
८

सृजंति च ॥ एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः
६१ ॥ महेंद्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च ॥ न ह्यत्र
हताशना मम धिपो विश्वतापनः ॥ ६२ ॥ वायुरग्निर्धना
धर्मो भूतकर्ता स्वयं प्रभुः ॥ एष देवो हि देवानां सर्व
माप्सायते जगत् ॥ ६३ ॥ एष कर्ता हि भूतानां संहर्ता र
क्षकस्तथा ॥ सप्तलोकानुलोकाश्च सप्तद्वीपाश्च साग
राः ॥ ६४ ॥ ये च पाताललोकाश्च देसदानवराक्षसाः ए
ष धाता विधाता च बीजं दत्तं परांगतिः ॥ ६५ ॥ एष एव प्र
जानि त्सं संवर्धयति रश्मिनि ॥ एष यज्ञः स्वधा स्वाहा

८५
८

ॐ श्रीश्च पुरुषोत्तमः ॥ ६६ ॥ सर्वदेवात्मको देवसू-
क्ष्मो व्यक्तः सनातनः ॥ ईश्वरः सर्वभूतानां परमेशी
प्रजापतिः ॥ ६७ ॥ कालात्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा वि-
श्वतोमुखः ॥ जन्ममृत्युजरा व्याधि संसारत्रयना-
शतः ॥ ६८ ॥ दारिद्र्यसन्ध्वंसी श्रीमान् पातु दिवा
करः ॥ इत्येतैर्नामैः प्राज्ञाद्यादित्यंस्तौ तिनित्यशः
६९ ॥ प्रातरुत्थाय कौन्तेय तत्परो गन्तव्यं कुतः ॥ पात-
कान्मुच्यते पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः ॥ ७० ॥ एकसं-
ध्यं द्विसंध्यं वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ त्रिसंध्यं जपमा

आ.
८

नस्तुपत्रेचपरमं पदं ॥ ७१ ॥ यदक्रिकुरुते पापं तदा
त्रौ प्रतिमुच्यते ॥ यदात्रौ कुरुते पापं तदक्रि प्रतिमु
च्यते ॥ ७२ ॥ ददुस्फोटककुक्षानिमंडलानि विचर्चि
का ॥ ये चामेदुष्वरोगाश्च ज्वरातीसारकादयः ॥ ७३ ॥
जपमानस्य न ग्रपंति जीवेष्वशरदाशतं ॥ संवत्सरे
ण मरणं यदा तस्य ध्रुव न वेत ॥ ७४ ॥ ॐ श्रीर्षोपत्रयती
छाया महोरात्रं धनं जय ॥ यस्त्विदं पठते नक्त्या वारे
नानोर्महात्मनः ॥ ७५ ॥ प्रातस्नानरतः प्रार्थ्य चैकाग्र
कृतमानसः ॥ सुवर्णचक्षुर्न वेति न चांधस्तु प्रजाय

कृष्ण
८

ते ॥ ७६ ॥ पुमांश्च धनं संपन्नो जायते चारुजः सदा
आदित्यहृदयं पुण्यं सूर्यनाम विनूयितं ॥ ७७ ॥
श्रुत्वा च लिखितं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतः प
रतरं नास्ति सिद्धिं कामस्य पांडव ॥ ७८ ॥ एतज्जपस्व
कौन्तेय येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ आदित्यहृदयं पु
ण्यं यः पठेत्सु समाहितः ॥ ७९ ॥ नृणां ह्यमुच्यते पापा
त्कृतं श्लोको घण्टकच ॥ यद्दंष्ट्राण्यं नित्यं जपेद्वा
पि समाहितः ॥ ८० ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के महीयते ॥ अपुत्रो लज्जते पुत्रां कुजन्मा जन्म

श्रीः

९०

वाप्तुयात् ॥ ८१ ॥ कुरोगीमुच्यते रोगा नक्त्यायः पठे स
दा ॥ यस्यादित्यदिने पार्थना निमात्रे जले स्थितः
८२ ॥ उदयाचलमारुहं नास्करं प्राणतः स्थितः जपेते
मानवो नक्त्या शृणुयाद्वापि नास्ति मानः ॥ ८३ ॥ सया
तिपरमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ नमामि ब्रह्म न
धीडां यदाकर्तुं समारभते ॥ ८४ ॥ तदा प्रति कृत्तिकु
र्यात्तुत्रोच्चरणपांशुना ॥ नृपाः क्रम्य वामपादेन नृपा
दित्यहं दयं जपेत् ॥ ८५ ॥ उहिमाली स्वाहा उहिमाली
हं स्वाहा उनीली हं स्वाहा ॥ त्रिनिश्वरोगी नवतीज्व

कुम्भ

९०

श नवतिपंचत्तिः॥६॥ जपेस्तु सप्तत्तिः पार्थराद्रु
सीतनुमाविशेत्॥ राद्रु सेनान्ति नूतस्पविकारं
शृणु पांडव॥७॥ जीयते नृत्यते नग्न आस्फोट
यतिधावति॥ शिवारुतं च कुरु ते ह स ते कंदते
पुनः॥८॥ एवं संपीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्व
रः॥ किं पुनर्मानुषः कश्चित्छो वा चारविवर्जितः
९॥ पीडितस्वनसंदेहो ज्वरो नवतिद्वारुणः॥ यदा
चानुग्रहतस्पर्कतु मिच्छेत्सु नंकरं॥१०॥ तदा स
लितमादाय जपेन्मंत्रमिभंबुधः॥ उन्नमोन्नगवते

आ.
९९

तस्मै नमः ॥ २१ ॥ जयाय जय नमः ॥
यद्दृष्टिदश्चायतेनमः ॥ स्नापयेत्तेनमंत्रेण शुभं न
वतिनायथा ॥ २२ ॥ अथ याचनवेदोषो नश्यते
नात्र संशयः ॥ स्तवं ते निखिलं प्रोक्तं ह्यजां चैव नि
बोधमे ॥ २३ ॥ अथ पञ्चलिखेत्पञ्चलि घृणो मयमं
डले ॥ पूर्वपत्रे लिखेत्सूर्यभाभे यां तुरवित्यसेत् ॥ २४ ॥
ध ॥ याम्पां चैव विवस्वतं नैरुत्यां तु नगं नमसेत् ॥
वारुणां वरुणं विंश्यां दायमां मित्रमेव च ॥ २५ ॥ आ
दित्यमुत्तरे पत्रे ईशान्यां विश्वमेव च ॥ मध्यमां मासा

कुस

९९

धिपंविद्यात्पूर्वादिषु यथाक्रमं ॥ २६ ॥ दीप्तास
दमाजया मय्या विभूतिर्विमला तथा ॥ अमोघा वि
द्युता चैव मध्ये श्रीसर्वतोमुखी ॥ २७ ॥ अनन्यनवनवस्येव
वृद्धिकामस्पांडव ॥ महातेजसमुद्यंतप्रपद्येत हस्तां
जलिः ॥ २८ ॥ सकेसराणि पद्मानि करवीराणि चार्जुन
तिलतंदुलसंयुक्तकुशगंधोदकेन च ॥ २९ ॥ रक्तचंद
नमिश्राणि कृत्वा वैताम्रनाजने ॥ धृत्वासिरशितया
त्रेजानुभ्यां धरणीतले ॥ ३० ॥ मंत्रशतं गुडाकेश चार्घ्यं
दद्याद्भुजास्त्रिभिः ॥ ३१ ॥ कौंकिलिकिलिफट्सर्वार्थ

आ०
१२

साधनाय स्वाहा ॥ उँक्रौं क्रीँ ह्रँ सः सूर्याय नमः स्वाहा
उँक्रौं क्रीँ खं खोल्काय सूर्यमूर्तये स्वाहा ॥ उँक्रौं माँ तँ उँ
य स्वाहा ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्रना नवे ॥ नमोस्तु वेश्वा
नरजातवेदसे ॥ त्वमेव चार्धं प्रतिगृह्ण गृह्ण देवा ॥
धि देवाय नमोस्तु तुभ्यं ॥ १ ॥ नमो जगवते तुभ्यं नमस्ते
जानवेदसे ॥ दत्तमर्धं भया नानो त्वगृहाण नमोस्तु
ते ॥ २ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो ते जो राशे जगत्पते ॥ अनु
कंपय मानक्या गृहाणा धर्मं नमोस्तु ते ॥ ३ ॥ नमो जग
वते तुभ्यं नमः ॥ अद्वयतेजसे ॥ आदित्याय नमस्तुभ्यं

कृष्ण
१२

वायवचनमोनमः॥४॥ आदित्यं च शिवं विद्याल्लिव
मादित्यरूपिणं॥ उच्यते योरंतरं नास्ति चादित्यस्य
शिवस्य च॥५॥ एतदिच्छाम्यहं कर्तुं पुरुषो वै दिवा
करः॥ उदये ब्रह्म तद्रूपं मध्याह्ने तु महेश्वरः॥ अस्त
माने स्वयं विष्णुस्त्रयामूर्तिर्दिवाकरः॥६॥ नमो नग
वते तुभ्यं विष्णवे जातवेदसे॥७॥ ममेदमर्घ्यं गृह्णतु
त्वं देव देवनमोस्तुते॥ हिमघ्राय तमो घ्राय रक्षोघ्रा
य च वैनमः॥८॥ अकृतघ्नाय देवाय हस्मै सूर्यात्म
ने नमः॥ जयोजय श्रविजयो जितप्राणोजिते

आ
२३

द्विथः ॥ ९५ ॥ मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्तकी
र्तिताः ॥ हरितहयशं दिवाकरं कनकमयां बुजरेण
पिंजरं ॥ ९६ ॥ प्रतिदिनमुदये नवं नवं शरणमुपैमिहि
रणपरेतसं ॥ शत्रुमालानवाधं तेन व्याधिन्या नयं न
वेत् ॥ ९७ ॥ अश्वि शत्रु नयनास्ति पार्थिवे न सत्यैव
च ॥ दुर्गतितरते योरां दृजां चलनतेश्चुतां ॥ ९८ ॥ सि
द्धिकामो लने सिद्धि कन्या कामस्तु कन्यकां ॥ एत
जपस्वकौ ते य न क्रियुक्ते न चेत्तसा ॥ ९९ ॥ अश्वमे
धसहस्राणि वाजपेयशतस्य ॥ कन्याकोटि सहस्र

कुस
१३

स्पृष्टस्तस्यफलमाप्नुयात् ॥ १४ ॥ इदमादित्य हृदयं
योधीते सत्ततं नरः ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के मदीयते ॥ १५ ॥ नास्यादित्य समो देवो नास्यादित्य
परा गतिः ॥ प्रत्यक्षो न गवान् विष्णुर्येन विश्वं प्रतिष्ठितं
॥ १६ ॥ गवां शतसहस्रेण सम्पृष्टत नयस्कलं ॥ तत्फलं
लभते नित्यं शान्तात्मा स्तोत्रियोरपि ॥ १७ ॥ योधीते
सूर्यहृदयं सकलं सफलं न वेत् ॥ अष्टानां ब्राह्मणानां
च लेखयित्वा समर्पयेत् ॥ १८ ॥ ब्रह्मलोके ऋषीणां च
जायते मानुषोऽपि वा ॥ जातिस्मरत्त्वमाप्नोति शुद्धात्मा

आ०

१४

नात्र संशयः ॥ १९ ॥ अत्र यंत्रिषु लोकेषु चिंतितं फलं
माप्नुयात् ॥ अजाय लोकत्रयपावनाय भूतात्मने
गोपतये वृषाय ॥ सूर्याय लोकप्रलयोक्तकाय नमो म
हाकारुणिकोत्तमाय ॥ २० ॥ विवस्वते ज्ञाननृतांतग
त्सने जगत्प्रदोषाय जगद्विघ्ने ॥ स्वयं न वेदीप्त
महस्रचक्षुर्ग्रे सुरोत्तमायामितने जसे नमः ॥ २१ ॥ सु
रैरेनकैः परिसेविताय हिरण्यगर्जाय हिरण्यमयाय
महात्मने मोक्षप्रदाय नित्यं नमो स्तुते वासुदेवाय
य ॥ २२ ॥ आदित्यश्चार्चितो देवैरादित्यः परमं पदं ॥ आ

कुस

१४

॥दित्यस्मरको नूत्वा आदित्यो वा ज्ञयं जगत् ॥२३॥
आदित्यं पश्यते नक्त्या भ्रवं पश्यति मान्तर ॥ न च
पश्यति यो नक्त्या सयाति विपदं नर ॥२४॥ त्रैगुणं
च त्रिमात्रं च त्रयो लोकास्त्रयो नयः ॥ त्रयाणां त्राण
कर्ता चतुरीयस्त्वं नमोस्तुते ॥२५॥ नमः सवित्रे जग
देकचक्षुषे ॥ जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्र
यीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे ॥ विरंचिना रायण
शंकरात्मने ॥२६॥ यस्योदयो सर्वजगत्प्रबुध्मते
प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मैव नारायणरु

आ०

९५

प्रवन्दितः सनः सदायच्छनुमंरुलंरविः॥२८॥ नमोस्तु
सूर्याय सहस्ररश्मये॥ सहस्रशारवान्वितसंनवात्म
ने॥ सहस्रयोगोद्भवनागनाजिने॥ सहस्रसंख्यायुग
धारिणेनमः॥२९॥ यन्मंडलं दीप्तिकरविशालंरत्न
प्रनंतिव्रमनादिरूपं॥ दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पु
नानुमांस्तस्मै वितुर्वरेण्यं॥३०॥ यन्मंडलं देवगणेषु
क्षजितं विप्रेस्तुतं नावनमुक्तकोविदं॥ तमेव देवं
प्रणमामि सूर्यपुनानुमां॥३१॥ यन्मंडलं ज्ञानम
ये च गम्यं त्रैलोक्यं त्रिगुणात्मरूपं॥ समस्त

कुस

९५

तेजोमयदिव्यरूपं॥ पु०॥ ३२॥ यन्मंडलंमूढमतिप्रवो
धं धर्मस्पृष्टं कुरुते जनानां॥ यत्सर्वपापहृदयकार
णं च॥ पु०॥ ३३॥ यन्मंडलं व्याधिविनाशदहं॥ यहृग्य
जुः सामसुसंप्रगीतं॥ प्रकाशितं येन च नूतनं च स्वः
पुनानुमां॥ ३४॥ यन्मंडलं वेदविदो वदन्ति ह्यमर्त्य
मर्त्या सुरसिद्धयक्षाः॥ यद्योगिनां योगयुगचस
द्यः॥ पुनानुमां॥ ३५॥ यन्मंडलं सर्वजनेषु प्रजितं ज्यो
तिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके॥ यत्कालकालादिमना
दिरूपं॥ पुनानु०॥ ३६॥ यन्मंडलं विष्णुवतुर्मुखं

आ०

१६

यदहरं पापहरं जनानं ॥ यत्कलम कलमक्षयकारणं
च ॥ पु० ॥ ३५ ॥ यन्मंडलं विश्वसृजं प्रसिद्धमुसतिरक्षा
प्रलयप्रगल्भा ॥ यस्मिन् जगत्संदरते खिलं च ॥ पु० ॥ ३६ ॥
यन्मंडलं सर्वगतस्य विश्वो गत्मा परं धाम विशुद्ध
तत्त्वं ॥ सूक्ष्मांशकैर्योगगनं प्रसिद्धं ॥ पुना ॥ ३७ ॥ य
न्मंडलं ब्रह्मविद्यो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसं
घा ॥ यन्मंत्रिणो मंत्रमयं स्मरंति ॥ पुनातु ॥ ३८ ॥ यन्म
ंडलं ब्रह्मविद्यो वदंति यद्योगिनां योगयथानुगमं
तं सर्वदेवप्रणमामि सूर्य ॥ पु० ॥ ३९ ॥ यन्मंडलं निदं पुं

कुसु
१६

एषः पवेत्सततनरः॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के मदीयते॥ ४२॥ ध्येयः सदा सवितुर्मंडलमध्वरि
नाशयणः सरसि जासन सन्ति विष्टः॥ केयूरवानमक
रकुंडलवान्किरीटी॥ हारीहरमयवपुर्धृतशंखच
क्र॥ ४३॥ मंत्रशंखचक्रविमंडले स्थितकुशेशयका
तमनंतममुत॥ नजामिबुध्यात्तपनीयमूर्त्तिमुरोत्त
मंचित्रविभूषणोज्ज्वलं॥ ४४॥ वेदवेदांगग्राहीरदि
मंदोत्तिकरपरं॥ रक्षोघ्नरक्तवर्णचम्क। मंदारका
रक॥ ४५॥ लोकप्रताकरश्चैव लोकचक्षुर्महेश्वरः॥

ॐ

९१

तपनः पावनश्चैव शुचिः सप्ताश्ववाहनः ॥ ४६ ॥ एकच
क्ररथोयस्पदिभ्यः कनकनूपितं ॥ समेनवनुसुप्रीतः
पश्तदहस्तोदिवाकरः ॥ ४७ ॥ आपादित्यंप्रथमं नामादि
तियंनुदिवाकरं ॥ तृतीयं नास्करं प्रोक्तं चतुर्थं तु प्रजा
करं ॥ ४८ ॥ पंचमं तु सहस्रांशुषश्चैत्रे लोक्यलोचनं ॥ स
प्तमं हरिदं च अष्टमं तु विनाकरं ॥ ४९ ॥ नवनं दि
नकरं प्रोक्तं दशमं द्वादशात्मकं ॥ एकादशं त्रिमूर्ति
च द्वादशं सूर्यमेव च ॥ ५० ॥ द्वादशादित्यनामानि प्रा
तः काले पवेन्नरः ॥ दुःस्वप्नं नश्यते तस्य सर्वदुःखं वि

रुस

९१

नक्षपति॥५१॥ दधुकुष्टहरं चैव दारिद्र्यहरते श्रवं
सर्वतीर्थप्रदं चैव सर्वकामप्रवर्धनं॥५२॥ यः पठेत्सा
तुरुत्याय नक्त्यामित्यमिदं नरः॥ सौख्यमायुस्त
थारोग्यं लभते मोक्षमेव च॥५३॥ अग्निमीलेन म
स्तु संमीषे त्वो ज्योतिरूपिणे॥ अग्न आयाहि वी
तस्त्वं नमस्ते ज्योतिषां पते॥५४॥ शानो देवी नमस्त
भ्यं जगच्चक्षुर्नमोऽस्तुते॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मग
र्भसमद्युतिः॥५५॥ सप्ताश्वरथसंयुक्तो द्विभुजः स
त्सदाराविः॥ आदित्यस्य नमस्कारं ये कुर्वन्ति दिने

श्री.
१८

दिने॥ जन्मांतरसहस्रेषुदारिद्रं नोपजायते॥ ५६॥
नमो धर्मविधानाय नमस्ते हस्तसाक्षिणे॥ नमः प्र
त्यहं देवाय नास्कराय नमो नमः॥ ५७॥ उदयगिरि
मुपेतं नास्करं पथादहस्तं॥ सकलं नुवननेत्रं नरनो
पमेयं॥ तिमिरकरमृगं प्रबोधकं पद्मिनीनां॥ सुख
रमनिवन्दे सुन्दरं विश्वरूपं॥ ५८॥ इति श्रीनवि
ष्णोत्तरपु राणे श्रीहस्तार्चन संवादे आदित्यह
दयस्तोत्रसंस्मरणं॥

122

3

हस्त
१८